

Haastavat aiheet maantieteen opetuksessa: Opettajan muistilista

Muukkonen, Petteri (2025)

Maantieteen oppiaine käsittelee paljon aiheita, jotka liittyvät maailman moninaisuuteen, alueellisiin eroihin ja luonnon sekä ihmistoiminnan vuorovaikutukseen. Monet näistä aiheista – kuten ilmastonmuutos, pakolaisuus, konfliktit tai luonnonkatastrofit – voivat olla oppilaille vaikeita, arkaluontoisia tai ahdistavia. Maantieteen opettajan rooli on keskeinen näiden aiheiden käsittelyssä: miten tuoda esiin faktat, tukea oppilaita ja edistää avointa keskustelua ilman, että oppimistilanteesta tulee kuormittava tai ahdistava.

1. Ennen opetusta

- Tunnista aihe: Onko kyseessä herkkä, poliittinen tai ahdistava teema?
- Pohdi, miksi aihe voi olla vaikea: Sisällöstä, oppilaiden taustoista tai ajankohtaisuudesta johtuen?
- Tiedosta oppilasryhmän erityispiirteet: Kulttuurinen moninaisuus, kielitaito, mahdolliset henkilökohtaiset kokemukset jne.

2. Valmistelu ja suunnittelu

- Laadi monipuolinen materiaalipohja: Tieteelliset ja faktoihin pohjautuvat lähteet, uutiset eri näkökulmista, dokumentit, kartat, kokemukset jne.
- Valitse opetusmenetelmä: Keskustelu, ryhmätyö, yksilöpohdinta, draama, visualisointi jne.
- Ennakoi ja rakenna tukea: Mieti, miten tarjoat oppilaille emotionaalista tukea.

Viittausohje:

Muukkonen, P. (2025) Haastavat aiheet maantieteen opetuksessa: Opettajan muistilista. Avointen oppimateriaalien kirjasto, aoe.fi.

Tämä materiaali on julkaistu CC BY -lisenssillä.

Haastavat aiheet maantieteen opetuksessa: Opettajan muistilista

Muukkonen, Petteri (2025)

3. Oppitunnin aikana

- Luo turvallinen ilmapiiri: Kannusta kunnioittavaan vuorovaikutukseen ja avoimuuteen.
- Pysy neutraalina ja objektiivisena: Vältä omien arvojen ja asenteiden liiallista esille tuomista.
- Esitä useita näkökulmia: Mahdollista erilaiset tulkinnat ja keskustelut.
- Johda keskustelua rakentavasti: Rajaa aiheita ja ohjaa tarvittaessa takaisin asiaan.

4. Oppilaan tukeminen

- Anna tilaa kokemuksille – mutta älä pakota: Voit antaa mahdollisuuden jakaa kokemuksia, mutta kunnioita sitä, jos oppilas ei halua tuoda esille kokemuksiaan.
- Harjoitelkaa medialukutaitoa ja lähdekritiikkiä
- Tuo esiin myös ratkaisuja ja toivoa: Esimerkiksi ilmastoaiheissa ratkaisukeskeinen näkökulma voi lievittää ilmastoahdistusta.

5. Reflektoi haastavan aiheen opetuksen jälkeen

- Mikä toimi hyvin aiheen käsittelyssä tai opetuksessa?
- Ilmenikö oppilaiden herkkiä reaktioita? Miten toimin?
- Mitä voisin tehdä seuraavalla kerralla toisin samaa tai muuta haastavaa aiheita opettaessa?

Viittausohje:

Muukkonen, P. (2025) Haastavat aiheet maantieteen opetuksessa: Opettajan muistilista. Avointen oppimateriaalien kirjasto, aoe.fi.

Tämä materiaali on julkaistu CC BY -lisenssillä.

